

SPECIALS | ΑΠΟΨΕΙΣ

Οι αναποτελεσματικοί φόροι και οι κρίσιμες μεταρρυθμίσεις

Η πολιτικά υποκινούμενη φορολόγηση στην Ελλάδα επιβαρύνει την παραγωγικότητα. Οι δύο φάσεις της οικονομικής ανάπτυξης και ο δύσκολος δρόμος. Γράφουν οι Γεώργιος Κ. Μπήτρος και Στέργιος Μπακάλης.

Των Γεωργίου Κ. Μπήτρος και
Στέργιου Μπακάλη

Δημοσιεύθηκε: 2 Οκτωβρίου 2025 - 07:28

1. Εισαγωγή

Η **Αυστραλία** και η **Ελλάδα** προσφέρουν δύο πολύ διαφορετικές προσεγγίσεις όσον αφορά τη φορολογία. Στην Αυστραλία, η φορολογική μεταρρύθμιση είναι μια συνεχής **διαδικασία βελτίωσης**, καθοδηγούμενη από στοιχεία και οικονομική προτυποποίηση. Διαδοχικές κυβερνήσεις, είτε Εργατικές, είτε Φιλελεύθερες, αντιμετώπισαν τη μεταρρύθμιση ως **διαγωνισμό ιδεών** και όχι ως πολιτικό κίνητρο.

Οικονομολόγοι από το Κέντρο Μελετών Πολιτικής του Πανεπιστημίου Βικτώρια έχουν τεκμηριώσει ότι οι αναποτελεσματικοί φόροι, όπως ο **φόρος χαρτοσήμου**[1] και ο φόρος επί των **ασφαλιστικών εισφορών**[2], δημιουργούν «**υπερβολικά βάρη**» στην οικονομία, ακόμη και με χαμηλούς συντελεστές.

Η έρευνά τους ενισχύει την επιχειρηματολογία για την **κατάργηση** των φόρων αυτών και την αντικατάστασή τους με ευρύτερους και λιγότερο στρεβλωτικούς φόρους, όπως ο φόρος εισοδήματος, ο φόρος μισθοδοσίας ή ο ΦΠΑ[3].

Πρόσφατες εκτιμήσεις υποδηλώνουν ότι η αντικατάσταση των αναποτελεσματικών φόρων επί της ακίνητης περιουσίας και των εταιρειών θα μπορούσε να **αυξήσει** το πραγματικό ΑΕΠ κατά σχεδόν **6%** και να αφήσει τα νοικοκυριά σε καλύτερη θέση κατά περίπου **4.000 δολάρια Αυστραλίας**.

Η προσέγγιση στην Αυστραλία είναι να επιδιώκεται η αποτελεσματικότητα, διασφαλίζοντας ότι τα νοικοκυριά, οι επιχειρήσεις και η κυβέρνηση θα μοιραστούν τα όποια οφέλη προκύπτουν από τις μεταρρυθμίσεις.

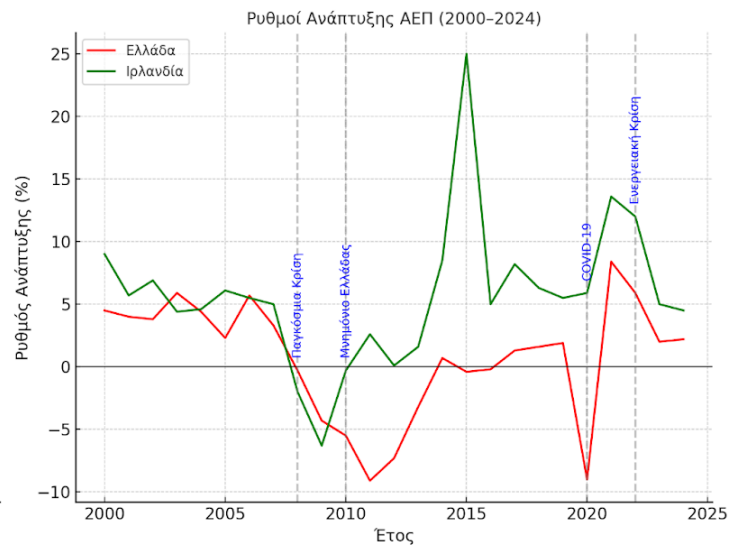
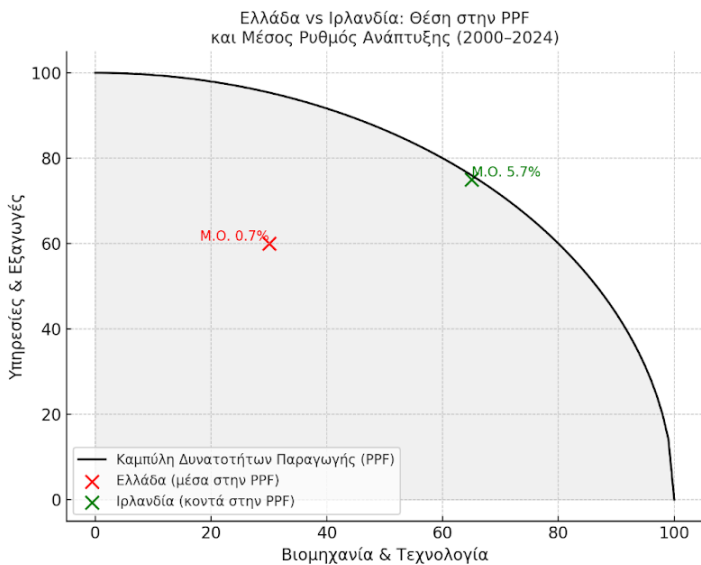
Αντιθέτως, η φορολογία στην Ελλάδα είναι σε μεγάλο βαθμό **στοχευμένη**, πολιτικά οπορτουμιστική, και ασταθής. Κάθε κυβέρνηση ξαναγράφει τους κανόνες για **βραχυπρόθεσμα οφέλη**, διαβρώνοντας την εμπιστοσύνη, και αποθαρρύνοντας τη συμμεόρφωση. Ο οικονομικός αλφαριθμητισμός μεταξύ του εκλογικού σώματος παραμένει χαμηλός, επιτρέποντας στον **πελατειακό χαρακτήρα** να κυριαρχεί.

Ο ΦΠΑ καταδεικνύει αυτή την αποτυχία με τον πιο έντονο τρόπο. Παρά το γεγονός ότι έχει έναν από τους **υψηλότερους** συντελεστές στην Ευρώπη (24%), η Ελλάδα χάνει έως και το ένα τρίτο των πιθανών εισπράξεων λόγω **φοροδιαφυγής** και ανεπαρκούς επιτήρησης.

Τον Ιανουάριο του 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε επίσημες προειδοποιήσεις επειδή η Ελλάδα δεν θεσμοθέτησε βασικές οδηγίες για τον ΦΠΑ -η μία χορηγούσε **ελάφρυνση** στις μικρές επιχειρήσεις και η άλλη επέτρεπε **μειωμένους** συντελεστές σε είδη πρώτης ανάγκης, όπως τρόφιμα και φάρμακα. Μήνες αργότερα, η Ελλάδα δεν είχε ακόμη απαντήσει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διακινδυνεύοντας την παραπομπή της στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και πρόστιμα.

2. Μέτωπο Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Οι συνέπειες της φορολογικής αναποτελεσματικότητας και της φορολογικής αστάθειας γίνονται πιο ξεκάθαρες όταν εξετάζονται υπό το πρίσμα του **Μετώπου των Παραγωγικών Δυνατοτήτων** (ΜΠΔ). Σε συγκριτικές μελέτες, η Ελλάδα φαίνεται να λειτουργεί εντός του ΜΠΔ της, που σημαίνει ότι παράγει **κάτω** από τις δυνατότητές της, δεδομένων των διαθέσιμων πόρων και της τεχνολογίας. Αντιθέτως, η **Ιρλανδία** βρίσκεται πιο κοντά στα σύνορά της -η οικονομία της επεκτείνεται σταθερά προς την δυνητική της παραγωγή.

Το σχήμα υπογραμμίζει ότι ενώ η Ιρλανδία διατήρησε **ισχυρούς** ρυθμούς ανάπτυξης, η Ελλάδα παρέμεινε παγιδευμένη σε μια ισορροπία χαμηλής ανάπτυξης, αδυνατώντας να μετατρέψει μεταρρυθμίσεις σε υψηλό κέρδη παραγωγικότητας.

Η Ιρλανδία, με μόλις τον μισό πληθυσμό της Ελλάδας, παράγει ήδη περισσότερο από το διπλάσιο - μια ζωντανή απόδειξη του κόστους της **αναποτελεσματικότητας** και της χαμηλής συμμόρφωσης. Εάν η Ελλάδα συγκλίνει σε αποτελεσματικότητα και παραγωγικότητα στο επίπεδο της Ιρλανδίας, το δυνητικό ΑΕΠ της θα μπορούσε να είναι **υπερδιπλάσιο** από αυτό που είναι σήμερα.

Έτσι, η φορολογική αναποτελεσματικότητα της Ελλάδας είναι κάτι περισσότερο από μια διοικητική αποτυχία· είναι μέρος του λόγου για τον οποίο η οικονομία παραμένει **κολλημένη** πολύ μέσα στο εσωτερικό του Μετώπου των Παραγωγικών Δυνατοτήτων της, αφήνοντας το αναπτυξιακό δυναμικό ανεκμετάλλευτο.

3. ΦΠΑ και συμμόρφωση με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Το σύστημα ΦΠΑ της Ελλάδας καταδεικνύει το πρακτικό κόστος της **ad hoc** χάραξης πολιτικής. Τον Ιανουάριο του 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε προειδοποιητικές επιστολές για τη μη μεταφορά δύο οδηγιών από την Ελλάδα:

1. Οδηγία (ΕΕ) 2020/285 – **ειδικό καθεστώς ΦΠΑ** για μικρές επιχειρήσεις, που επιτρέπει απαλλαγές ή απλουστευμένους κανόνες.
2. Οδηγία (ΕΕ) 2022/542 – **μειωμένοι ή μηδενικοί συντελεστές ΦΠΑ** σε είδη πρώτης ανάγκης και μειώσεις ΦΠΑ κατά 30% για συγκεκριμένες περιοχές.

Μέχρι τα μέσα Αυγούστου 2025, η Ελλάδα δεν είχε απαντήσει επίσημα. Η μη συμμόρφωση κινδυνεύει με **παραπομπή** στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο και πρόστιμα, γεγονός που υπογραμμίζει το οικονομικό κόστος και το κόστος για τη φήμη της αγνόησης των κριτηρίων αναφοράς της ΕΕ.

4. Επιτυχία ή αποτυχία πολιτικής

Η οικονομική ανάπτυξη αποτελεί το **κεντρικό κριτήριο** για την αξιολόγηση πολιτικής, ιδίως σε χώρες όπως η Ελλάδα που αντιμετωπίζουν σύνθετες γεωστρατηγικές προκλήσεις.

Η οικονομική ανάπτυξη εξελίσσεται σε δύο φάσεις:

1. **Εύκολη Φάση:** γρήγορα κέρδη μέσω **ανακατανομής** εργασίας και κεφαλαίου (Διαρθρωτικές αλλαγές).
2. **Δύσκολη Φάση:** ανάπτυξη κοντά στα **όρια** της παραγωγής, που απαιτεί υψηλές δαπάνες Έρευνας και Ανάπτυξης.

Οι **διαρθρωτικές** μεταρρυθμίσεις που δημιουργούν σταθερά υψηλή ανάπτυξη, αποτρέπουν τη **στασιμότητα** και μετακινούν την οικονομία προς τα όρια παραγωγής της είναι καθοριστικής σημασίας. Η φορολογική μεταρρύθμιση αποτελεί **πρωταρχικό** μέσο. Η Αυστραλία επιδεικνύει συνεχή βελτίωση που αυξάνει την αποδοτικότητα και τη δυνητική παραγωγή. Η Ελλάδα καταδεικνύει το αντίθετο: οι πολιτικά υποκινούμενες φορολογικές αποφάσεις την κρατούν εντός του ΜΠΔ της και **μακριά** από την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της.

5. Σύνοψη

Η αντίθεση είναι έντονη: η Αυστραλία ενημερώνει συνεχώς το «**λογισμικό**» φορολογίας της για να αυξήσει την αποτελεσματικότητα και τη δικαιοσύνη, μετακινώντας την οικονομία της **πιο κοντά** στα όρια της παραγωγής. Η Ελλάδα, αντίθετα, προσκολλάται σε πολιτικά καθοδηγούμενες, ασταθείς πρακτικές που την αφήνουν παγιδευμένη εντός των συνόρων της. Η Ιρλανδία, με μόλις το μισό πληθυσμό της Ελλάδας, παράγει ήδη περισσότερο από το διπλάσιο - μια **ζωντανή απόδειξη** του κόστους της αναποτελεσματικότητας και της αδύναμης συμμόρφωσης.

Η Αυστραλία δίνει προσοχή, κάνει μεταρρυθμίσεις και καταγράφει την ανάπτυξη. Η Ελλάδα, αγνοώντας τόσο τα ευρωπαϊκά σημεία αναφοράς όσο και τις εγχώριες **ανεπάρκειες**, συνεχίζει να πληρώνει το τίμημα: ανεκμετάλλετες δυνατότητες, στάσιμη ανάπτυξη και ένα σύστημα που **τιμωρεί** την εργασία ενώ παράλληλα επιτρέπει την αποφυγή. Το μάθημα είναι σαφές -η διαρθρωτική μεταρρύθμιση, όχι η πολιτική σκοπιμότητα, είναι η οδός προς την πραγματική οικονομική πρόοδο.

* Ο Γεώργιος Κ. Μπήτρος είναι Ομότιμος Καθηγητής Πολιτικής Οικονομίας στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών.

Ο Στέργιος Μπακάλης (φωτ.) είναι τέως καθηγητής του Πανεπιστημίου Victoria στην Μελβούρνη της Αυστραλίας.

Σημειώσεις

[1] Αυτό το τέλος χαρτοσήμου είναι εντελώς διαφορετικό από την Ελλάδα. Εάν κάποιος στην Αυστραλία αποκτήσει με οποιονδήποτε τρόπο ένα ακίνητο, πληρώνει ένα τέλος μεταβίβασης της γης, το οποίο είναι κοινώς γνωστό ως τέλος χαρτοσήμου.

[2] Η Κρατική Υπηρεσία Εσόδων στην Αυστραλία εισπράττει ένα είδος εισφοράς για τα περισσότερα γενικά ασφαλιστήρια συμβόλαια. Ο φόρος αυτός υπολογίζεται ως ποσοστό επί του ασφαλιστρου.

[3] Πρόκειται για ένα φόρο 10% ο οποίος επιβάλλεται στα περισσότερα αγαθά και υπηρεσίες που πωλούνται ή καταναλώνονται στην Αυστραλία. Γενικά, τα βασικά τρόφιμα δεν υπόκεινται σε ΦΠΑ, ενώ τα έτοιμα γεύματα, τα σνακ και τα ποτά υπόκεινται σε φόρο. Ο λεπτομερής κατάλογος τροφίμων χωρίς ΦΠΑ περιλαμβάνει μη επεξεργασμένα ή ελάχιστα επεξεργασμένα τρόφιμα, όπως φρέσκα φρούτα και λαχανικά, κρέας, πουλερικά, ψάρια, αυγά και γάλα.

Αναφορές

1. Nassios, J., Giesecke, J., (2025), *Some taxes are inefficient at any level, even modest reforms will help*. Centre of Policy Studies, Victoria University.
2. European Commission, (2025), *Directive (EU) 2020/285 and Directive (EU) 2022/542 transposition notices*. European Parliament Documentation.
3. Australian National University Tax and Transfer Policy Institute, (2025), *Economic reform modelling reports*.
4. Eurostat & ELSTAT, (2025), *Government Revenues and Tax Data*.
5. Kehoe, J., (2025), "The tax reform plan that leaves Australian households \$4,000 better," *Australian Financial Review*.

Οι απόψεις που διατυπώνονται σε ενυπόγραφο άρθρο γνώμης ανήκουν στον συγγραφέα και δεν αντιπροσωπεύουν αναγκαστικά, μερικώς ή στο σύνολο, απόψεις του Euro2day.gr.

#Φορολογία   #Φορολογικά έσοδα   #Φορολογικά κίνητρα